

Heidi Ek

YKSITYISEEN PERHEPÄIVÄHOITOON SOVELTUVA OMAVALVONTASUUNNI- TELMA

Opinnäytetyö
Sosiaalialan koulutusohjelma

2017

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tekijä/Tekijät	Tutkinto	Aika
Heidi Ek	Sosionomi (AMK)	Lokakuu 2017
Opinnäytetyön nimi Yksityiseen perhepäivähoitoon soveltuva omavalvontasuunnitelma		
Toimeksiantaja litin yksityiset perhepäivähoitajat ry		
Ohjaaja Lehtori Virve Remes		
Tiivistelmä <p>Toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena oli laatia omavalvontasuunnitelma litin yksityiset perhepäivähoitajat ry:lle. Omavalvontasuunnitelman tarkoituksena on sosiaalihuollon mukaisen palvelun asianmukaisuuden, laadun ja turvallisuuden varmistaminen. Omavalvontasuunnitelma toimii laadunhallinnan työvälineenä. Omavalvontasuunnitelmasta haluttiin selkeä ja perhepäivähoidossa hyvin toimiva suunnitelma. Omavalvontasuunnitelma laadittiin suomeksi kirjoitettuna. Omavalvontasuunnitelman toteutus on tapahtunut yhteistyössä litin yksityiset perhepäivähoitajat ry:n kanssa, ja heidän toiveensa on huomioitu omavalvontasuunnitelman laatimisessa. Kokonaisuudessaan opinnäytetyö on kaksiosainen ja se pitää sisällään teoriaosuuden ja omavalvontasuunnitelman.</p> <p>Omavalvontasuunnitelmalla tarkoitetaan kirjallista suunnitelmaa, joka toimii sosiaalihoitoon kuuluvien palveluiden laadunhallinnan työvälineenä. Lukijalleen omavalvontasuunnitelma välittää tietoa siitä, miten palveluntarjoaja varmistaa toteuttamansa palvelun laadun ja asiakasturvallisuuden. Omavalvontasuunnitelma on julkisesti saatavilla oleva asiakirja, jonka kirjoitusasu on oltava selkeä ja ymmärrettävä.</p> <p>Opinnäytetyön teoreettisessa viitekehyksessä käsitellään varhaiskasvatusta lainsäädännön ja Opetushallituksen laatimien varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden kautta. Lisäksi pohditaan perhepäivähoitoa ja sen roolia osana varhaiskasvatusta. Teoreettisessa viitekehyksessä perehdytään myös sosiaalihuollon omavalvontaan ja omavalvontasuunnitelman sisältöön lainsäädännön ja Valviran antamien määräysten kautta. Teoreettisessa viitekehyksessä on lisäksi perehdytty varhaiskasvatuksen laadunhallintaan.</p> <p>Opinnäytetyö sisältää omavalvontasuunnitelman lisäksi myös prosessikuvauksen, jossa esitellään opinnäytetyöprosessin etenemistä vaihe vaiheelta. Prosessikuvauksessa käsitellään opinnäytetyön aiheen ideointia, suunnittelua, tiedonkeruuta, yhteistyötä litin yksityiset perhepäivähoitajat ry:n kanssa sekä työn valmistumista ja arviointia. Raporttiosuudessa käsitellään lyhyesti myös toiminnalliselle opinnäytetyölle ominaisia tunnuspiirteitä.</p>		
Asiasanat omavalvonta, omavalvontasuunnitelma, perhepäivähoito, varhaiskasvatus		

Author (authors)	Degree	Time
Heidi Ek	Bachelor of Social Services	October 2017
Thesis title		31 pages 6 pages of appendices
Self-supervision plan which applies to private family day care		
Commissioned by		
Private caretakers of family day care in litti		
Supervisor		
Senior lecturer Virve Remes		
Abstract		
<p>The objective of this practical thesis was to create a self-supervision plan for the private caretakers of family day care in litti. The aim of the self-supervision is to make sure that the facilities of social services are proper, high-quality and safe. A self-supervision plan functions as a tool of the quality management. The self-supervision plan was wanted to be clear and well operating for private family day care. The self-supervision plan was written in Finnish and it was created in collaboration with the private caretakers of family day care. The thesis consists of two parts; the theoretical part and the self-supervision plan.</p> <p>The self-supervision plan is a written plan which serves as a tool of the quality management of social services. For its reader, the self-supervision plan transmits information about how the service provider makes sure that the offered service is high-quality and customer-safe. The self-supervision plan is a publicly available document the spelling of which must be clear and intelligible.</p> <p>The theoretical framework of the thesis considers childhood education due to the legislation and the instructions of the Finnish National Board of Education. Further consideration will be given to the family day care and its role as a part of childhood education. The theoretical framework is also familiar with the self-supervision of social services and the contents of the self-supervision plan due to the legislation and commands of National Supervisory Authority for Welfare and Health. The quality management of childhood education is also part of the theoretical framework.</p> <p>The practical part of the thesis includes the self-supervision plan and in addition the process description which shows the progress of the thesis from stage to stage. The process description also considers the ideation of the topic of the thesis, planning, data collecting, collaboration with private caretakers of family day care in litti and completing and evaluation of the work. The reporting part of the thesis also reveals the typical features of a practical thesis.</p>		
Keywords		
self-supervision, self-supervision plan, family day care, childhood education		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	VARHAISKASVATUS.....	6
3	PERHEPÄIVÄHOITO	9
4	OMAVALVONTA	12
5	VARHAISKASVATUKSEN LAADUNHALLINTA.....	14
6	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS.....	17
6.1	Toiminnallinen opinnäytetyö	18
6.2	Mielipidekysely huoltajille.....	18
6.3	Opinnäytetyöprosessin eteneminen.....	20
6.4	Omavalvontasuunnitelman laatiminen	23
6.5	Palaute omavalvontasuunnitelmasta	25
7	POHDINTA JA ARVIOINTI	26
	LÄHTEET.....	30

LIITTEET

Liite 1. Mielipidekysely

Liite 2. Omavalvontasuunnitelman kansilehti

Liite 3. Omavalvontasuunnitelman sisällysluettelo

Liite 4. Lapsen pitkäaikainen lääkehoito –lomake

1 JOHDANTO

Toiminnallisen opinnäytetyöni tarkoituksena oli laatia omavalvontasuunnitelma litin yksityiset perhepäivähoitajat ry:n käyttöön. Omavalvontasuunnitelma toimii perhepäivähoidon laadun varmistamisen, kehittämisen ja ylläpitämisen työvälineenä. Omavalvontasuunnitelman toteutus tapahtui yhteistyössä litin yksityiset perhepäivähoitajat ry:n kanssa. Kaikki perhepäivähoitajat olivat mukana omavalvontasuunnitelman laatimisessa, vaikka yhteydenpito tapahtui vain yhden perhepäivähoitajan kanssa. Omavalvontasuunnitelma laadittiin sähköisesti suomen kielellä.

Opinnäytetyön toiminnallisen osuuden tavoitteena oli omavalvontasuunnitelman laatiminen niin, että siitä on hyötyä litin yksityiset perhepäivähoitajat ry:n toiminnalle. Tavoitteena omavalvontasuunnitelman laatimisessa oli erityisesti tilaajan toiveiden huomioiminen ja mahdollisimman kattavan ja selkeän omavalvontasuunnitelman laatiminen.

Aihe toiminnalliseen opinnäytetyöhön löytyi koululle tulleiden tilausten joukosta. Aiheen valintaan vaikutti vahvasti sen liittyminen varhaiskasvatukseen, sillä opintojeni aikana suoritan lastentarhanopettajan pätevyyden. litin yksityiset perhepäivähoitajat ry:llä oli tarve omavalvontasuunnitelmalle, sillä omavalvonta on tullut vuonna 2015 pakolliseksi kaikissa sosiaalihuoltoon liittyvissä palveluissa. Omavalvontasuunnitelman laatimisesta on hyötyä tilaajalle.

Omavalvontasuunnitelma on työväline sosiaalihuollon mukaisten palvelujen laadun, turvallisuuden ja asianmukaisuuden varmistamiseksi. Omavalvonta toimii osana toimintayksikön laadunhallintaa ja palvelujen kehittämistä. Omavalvontasuunnitelma on kirjallinen suunnitelma, joka tulee olla julkisesti saatavilla (Valvira 2016). Lisäksi omavalvontasuunnitelman kieliasun on hyvä olla selkeä ja konkreettinen, jolloin se on mahdollisimman ymmärrettävä.

Opinnäytetyöni on toiminnalliselle opinnäytetyölle tyypilliseen tapaan kaksiosainen: se pitää sisällään produktin eli laatimani omavalvontasuunnitelman sekä opinnäytetyöraportin. Opinnäytetyöraportissa käyn läpi aiheeseen liittyvää teoreettista viitekehystä varhaiskasvatuksen, perhepäivähoidon, omaval-

vonnan ja laadunhallinnan osalta. Lisäksi opinnäytetyöraportissa kuvaan opinnäytetyöprosessin etenemistä aiheen valitsemisesta valmiiseen työhön saakka. Produkti ja opinnäytetyöraportti poikkeavat toisistaan, sillä produkti on tarkoitettu työvälineeksi tilaajalle, ja opinnäytetyöraportti pitää sisällään teoreettisen viitekehyksen, prosessikuvauksen ja itsereflektion.

2 VARHAISKASVATUS

Varhaiskasvatus on pedagogiikkaa painottava hoidon, opetuksen ja kasvatuksen kokonaisuus, jota toteutetaan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti. Varhaiskasvatuksella pyritään lasten kasvun, kehityksen sekä oppimisen tukemiseen ja heidän hyvinvointinsa edistämiseen. Varhaiskasvatus ei tarkoita pelkästään päiväkodeissa järjestettävää toimintaa, vaan sen piiriin kuuluvat myös perhepäivähoito sekä muu varhaiskasvatus, esimerkiksi kerhotoiminta. (Opetushallitus 2017c.)

Varhaiskasvatukseen ovat oikeutettuja kaikki alle kouluikäiset lapset. Vanhemmilla on kuitenkin oikeus päättää, osallistuvatko heidän lapsensa varhaiskasvatukseen. Esiopetusta pidetään osana varhaiskasvatusta, ja 1.8.2015 alkaen siihen osallistuminen tuli pakolliseksi kaikille esiopetusikäisille lapsille. (Opetushallitus 2017c.) Suurin osa alle kouluikäisistä lapsista osallistuu varhaiskasvatukseen (Opetushallitus 2016).

Varhaiskasvatuslain (8.5.2015/580) 2 a §:n mukaan: *Tässä laissa tarkoitetun varhaiskasvatuksen tavoitteena on:*

1. *edistää jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia;*
2. *tukea lapsen oppimisen edellytyksiä ja edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista;*
3. *toteuttaa lapsen leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa ja mahdollistaa myönteiset oppimiskokemukset;*
4. *varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen varhaiskasvatusympäristö;*

5. *turvata lasta kunnioittava toimintatapa ja mahdollisimman pysyvät vuorovaikutussuhteet lasten ja varhaiskasvatushenkilöstön välillä;*
6. *antaa kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen, edistää sukupuolten tasa-arvoa sekä antaa valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa;*
7. *tunnistaa lapsen yksilöllisen tuen tarve ja järjestää tarkoituksenmukaista tukea varhaiskasvatuksessa tarpeen ilmettyä tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä;*
8. *kehittää lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, edistää lapsen toimimista vertaisryhmässä sekä ohjata eettisesti vastuulliseen ja kestävään toimintaan, toisten ihmisten kunnioittamiseen ja yhteiskunnan jäsenyyteen;*
9. *varmistaa lapsen mahdollisuus osallistua ja saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin;*
10. *toimia yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa kasvatustyössä.*

Varhaiskasvatuksessa käytetään varhaiskasvatussuunnitelmia, joiden perusteet laatii Opetushallitus. Opetushallituksen laatimien varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden pohjalta laaditaan kaikki paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat. Päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa käytetään myös lapsikohtaisia varhaiskasvatussuunnitelmia, jotka laaditaan henkilökohtaisesti kaikille hoidossa oleville lapsille. (Opetushallitus 2017c.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa annetaan määräys tavoitteista sekä sisällöistä, jotka ovat varhaiskasvatuksen toteuttamisessa keskeisiä. Tavoitteisiin ja sisältöihin kuuluvat yhteistyö huoltajien ja varhaiskasvatuksen järjestäjän välillä, monialainen yhteistyö ja lapsen henkilökohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman sisältö. Tärkeimpänä tehtävänä varhaiskasvatussuunnitelman

perusteilla on kuitenkin toimia varhaiskasvatuksen järjestämisen, toteuttamisen ja kehittämisen tukena ja ohjaajana sekä laadukkaan ja yhdenvertaisen varhaiskasvatuksen edistäjänä. (Opetushallitus 2016.)

Varhaiskasvatuksessa on tärkeää, että kasvattaja ymmärtää sen, millainen merkitys lapsuudella on. Sen lisäksi kasvattajalta tulee löytyä tietoa siitä, miten lapset kasvavat, oppivat ja kehittyvät. Tietämys toimii aina pedagogisen toiminnan pohjana. Kasvattajalta vaaditaan, ja on myös ensiarvoisen tärkeää, että hän tuntee jokaisen lapsen ja osaa huomioida heidän yksilöllisen kehityksensä osana arkea. (Opetushallitus 2016.)

Varhaiskasvatuslaissa (8.5.2015/580) säädetään *lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen. Tätä lakia sovelletaan kunnan, kuntayhtymän sekä muun palvelujen tuottajan järjestämään varhaiskasvatukseen, jota annetaan päiväkodissa, perhepäivähoidossa tai muuna varhaiskasvatuksena. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka.*

Asetus lasten päivähoidosta (16.3.1973/239) mukaan: *Päivähoitopalvelut on kunnassa järjestettävä niin, että lasten hoidon ja kasvatuksen tarve eri ikäryhmissä tulee tasapuolisesti ja paikallisten olojen edellyttämällä tavalla turvatuksi. 4§:n mukaan: Päivähoito järjestetään osapäivä- ja kokopäivähoitona. Kokopäivähoidossa lapsen hoitoaika saa yleensä jatkua yhtäjaksoisesti enintään kymmenen tuntia vuorokaudessa ja osapäivähoidossa viisi tuntia.*

Sosiaalihuoltolain (1301/2014) tarkoituksena on:

- 1) edistää ja ylläpitää hyvinvointia sekä sosiaalista turvallisuutta;
- 2) vähentää eriarvoisuutta ja edistää osallisuutta;
- 3) turvata yhdenvertaisin perustein tarpeenmukaiset, riittävät ja laadukkaat sosiaalipalvelut sekä muut hyvinvointia edistävät toimenpiteet;
- 4) edistää asiakaskeskeisyyttä sekä asiakkaan oikeutta hyvään palveluun ja kohteluun sosiaalihuollossa;

- 5) *parantaa yhteistyötä sosiaalihuollon ja kunnan eri toimialojen sekä muiden toimijoiden välillä 1–4 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi.*

Muita varhaiskasvatusta ohjaavia lakeja ja asetuksia ovat asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (986/1998), laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (272/2005), valtioneuvoston asetus sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (608/2005), laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002) sekä laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000). Lisäksi erikseen löytyy vielä päivähoiton maksuja ja tukia koskeva lainsäädäntö. (Opetushallitus 2017a.)

3 PERHEPÄIVÄHOITO

Perhepäivähoito on päiväkodissa tapahtuvan varhaiskasvatuksen ohella järjestettävää alle kouluikäisten lasten päivähoitoa. Perhepäivähoitoa järjestetään pienessä ryhmässä, jossa korostuvat perushoidon lisäksi erityisesti kodinomaisuus, kiireettömyys ja leikki. (Helsingin kaupunki 2017.) Perhepäivähoito mahdollistaa lasten hoidon, kasvatuksen ja opetuksen luonnollisissa puitteissa. Elokuusta 2017 lähtien myös perhepäivähoito on veloitettu noudattamaan ja käyttämään varhaiskasvatussuunnitelmaa. (Hoitomuotona perhepäivähoito 2017.) Perhepäivähoitoa järjestetään eri muodoissa, joista yleisin on hoitajan kotona tapahtuva perhepäivähoito (Parrila 2002a, 19).

Kolmiperhepäivähoito on useimmiten kahden perheen ja heidän kotiensa muodostama hoitorengas, vaikka siihen voikin kuulua 2–4 perhettä. Kolmiperhepäivähoidossa voi tavallisen perhepäivähoidon tapaan olla hoidossa neljä alle kouluikäistä lasta ja osapäiväisesti yksi esiopetus- tai kouluikäinen lapsi. Kolmiperhepäivähoidon ideana on, että kunnan palkkaama perhepäivähoitaja hoitaa samaa lapsiryhmää esimerkiksi vuoroviikoin heidän omissa kodeissaan. (Parrila 2002a, 20.)

Perhepäivähoidoksi luokitellaan myös muu lapsen kotona tapahtuva hoito, jota järjestetään yhden perheen lapsille perheen omassa kodissa. Alle kouluikäisiä hoidettavia lapsia tulee olla vähintään kolme, paitsi silloin, jos on kyseessä erityistä kasvatusta ja hoitoa tarvitseva lapsi. Omassa kodissa tapahtuva hoito on hyvä monilapsisille perheille tai perheille, joissa on erityistä hoitoa vaativa lapsi tai vaikeasti vammaisen lapsi. (Parrila 2002a, 20.)

Perhepäivähoitoa järjestetään myös ryhmäperhepäivähoitona, joka tarkoittaa tyypillisimmin kahden perhepäivähoitajan ja kahdeksan alle kouluikäisen lapsen muodostamaa ryhmäperhepäivähoitoa. Lisäksi ryhmäperhepäivähoidossa voi iltapäivisin olla kaksi esiopetus- tai kouluikäistä lasta. Poikkeuksellisista syistä ryhmäperhepäivähoidossa voi työskennellä kolme hoitajaa ja olla hoidossa 12 lasta. Jos hoitajia on kolme, täytyy yhdellä heistä olla päiväkodissa-kin hoitajalta vaadittava ammatillinen kelpoisuus, esimerkiksi lastenhoitajan ammattitutkinto. Ryhmäperhepäivähoitoa toteutetaan kunnan varaamissa, varustamissa ja ylläpitämissä tiloissa, ja useimmiten hoitajilla on vapautus esimerkiksi ruoanlaitosta ja siivouksesta. (Parrila 2002a, 21.)

Perhepäivähoitoa järjestetään sekä kunnallisena että yksityisenä, suurin ero näiden kahden välillä on se, että kunnallinen perhepäivähoito on ohjattua ja yksityinen perhepäivähoito on valvottua. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kunnallinen perhepäivähoitaja saa työhönsä ohjausta kunnan perhepäivähoidon ohjaajalta, kun taas yksityinen perhepäivähoitaja on velvollinen ilmoittamaan tekemästään työstä kunnalle, ja kunta valvoo hänen toimintaansa. Yksityisen perhepäivähoitajan toimintaa valvotaan erityisesti toiminnan edellytysten ja puitteiden osalta. Kunnallinen perhepäivähoito eroaa yksityisestä hoidosta myös siten, että kunnallinen perhepäivähoitaja on työsuhteessa kuntaan, mikä tarkoittaa sitä, että kunta valitsee hoitoon otettavat lapset ja sijoittaa heidät ryhmiin. (Heinämäki 2002, 41.)

Perhepäivähoidosta löytyy monia vahvuuksia, jotka osittain korostuvat päiväkotihoidon verrattuna. Esimerkiksi pieni ryhmäkokoo on perhepäivähoidon kannalta vahvuus, sillä se mahdollistaa sen, että perushoito lähtee liikkeelle lapsen tarpeista. Myös pysyvä hoitosuhde ja läheinen yhteistyö vanhempien

kanssa ovat vahvuuksia perhepäivähoidossa. Perhepäivähoito myös mahdollistaa lapsen hoidon kodinomaisessa ja rauhallisessa ympäristössä. Perhepäivähoidossa negatiivisena asiana esiin nousee varahoitojärjestelmä, joka tarkoittaa sitä, että lapsi saattaa joutua varahoitoon vieraan hoitajan luo, vieraaseen lapsiryhmään, mikäli lapsen oma perhepäivähoitaja sairastuu tai muutoin estyy ottamasta lasta hoitoon. Perhepäivähoitajilla ei myöskään aina ole varahoitajaa, jolloin sopivan varahoitopaikan löytäminen on vanhempien vastuulla. (Hoitomuotona perhepäivähoito 2017.)

Kodinomaisuus näkyy perhepäivähoidossa sekä toimintatapoina että hoitoympäristönä. Perhepäivähoidossa ryhmää voidaan verrata niin sanottuun sisaryhmään, koska usein hoidettavat lapset ovat keskenään eri ikäisiä. Perhepäivähoidossa kodinomaisuus takaa sen, että jokainen lapsi on mahdollista huomioida yksilöllisesti ja joustavasti. Lapset myös hoitopäivänsä aikana näkevät kodin arkiaskareita ja pääsevät kehitystasonsa mukaisesti jopa osallistumaan niihin. (Heinämäki 2002, 43.)

Perhepäivähoitajan työ on useimmissa tapauksissa omassa kodissa tehtävää työtä, mutta silti se on osa sosiaali- ja terveysalan julkista tai yksityistä ammattitoimintaa. Perhepäivähoitajalta vaaditaan hoitoon ja kasvatukseen liittyvän palvelujärjestelmän ja tukitoimien tuntemusta, kulttuurien tuntemusta ja tietoa varhaiskasvun tukemisesta sekä hoidosta ja huolenpidosta. (Parrila 2002b, 26–27.)

Perhepäivähoitajan tärkein tehtävä on tukea lasten kehitystä mahdollisimman monipuolisesti, päivähoidon kasvatustavoitteet huomioiden ja niitä noudattaen. Tärkeää on, että perhepäivähoitaja osaa tukea lapsen kehitystä leikin ja toiminnan avulla niin, että lapsen ikä- ja kehitystaso tulee huomioiduksi. Perhepäivähoitajan tulee tarjota lapsille riittävä lepo, monipuolinen ravinto, riittävä liikunnan määrä sekä säännöllinen päivärytmi. Hyvä perhepäivähoitaja omaa myös hyvät yhteistyötaidot, jotta perheiden kasvatustyön tukeminen onnistuu mahdollisimman hyvin. (Parrila 2002b, 27.)

4 OMAVALVONTA

Sosiaalihuoltolain (30.12.2014/1301) 47§:n mukaan: *Sosiaalihuollon toimintayksikön tai muun toimintakokonaisuudesta vastaavan tahon on laadittava omavalvontasuunnitelma sosiaalihuollon laadun, turvallisuuden ja asianmukaisuuden varmistamiseksi. Suunnitelma on pidettävä julkisesti nähtävänä, sen toteutumista on seurattava säännöllisesti ja toimintaa on kehitettävä asiakailta sekä toimintayksikön henkilöstöltä säännöllisesti kerättävän palautteen perusteella.*

Pyrkimyksenä omavalvonnassa on, että se muodostuisi osaksi toimintayksikön arkea. Toiminnan asianmukaisuus, palvelujen laatu sekä asiakasturvallisuus korostuvat palveluntuottajan vastuussa. Kun omavalvontasuunnitelma on toimiva, se toimii välineenä palvelujen laadunhallinnan sekä palvelutoiminnan kehittämisessä. (Marjamäki & Kaikko 2017, 533.)

Omavalvontasuunnitelma on kirjallinen suunnitelma, joka toimii tunnistamisen, ehkäisemisen ja korjaamisen apuna, kun asiakkaan palveluissa esiintyy epäkohtia tai palvelujen kannalta riskiä aiheuttavia tai muuten epävarmoja tilanteita. Omavalvontaa käytetään riskinhallinnan osana, riskinhallinnassa palvelun arvioinnissa käytetään apuna asiakasturvallisuuden ja laadun näkökulmia. Omavalvontasuunnitelman tarkoituksena on välittää lukijalleen tietoa siitä, miten toimintayksikkö varmistaa sen, että heidän palvelunsa toteutuu laadukkaasti ja asiakasturvallisesti. Lisäksi lukija saa omavalvontasuunnitelmasta tiedon siitä, miten palveluntuottaja toimii silloin, jos palvelu ei toteudu sille laaditujen tavoitteiden mukaan tai jos asiakasturvallisuus on uhatta vaarantua. (Valvira 2016.)

Marjamäen & Kaikon (2017, 534–535) mukaan omavalvontasuunnitelman tekemisen avuksi on Valviran toimesta laadittu lomake, joka ohjaa omavalvontasuunnitelman laatijoita miettimään esimerkiksi seuraavia asioita:

1. *Yksikön toiminta-ajatus, arvot ja toimintaperiaatteet*
2. *Riskinhallinta*
3. *Omavalvontasuunnitelman laatiminen*
4. *Asiakkaan asema ja oikeudet*
5. *Palvelun sisältö*

6. Asiakasturvallisuus

7. Yhteenveto kehittämissuunnitelmasta.

Omavalvontasuunnitelmasta on hyvä käydä ilmi asiakasryhmä, jolle palvelua tuotetaan sekä se, missä tarkoituksessa palvelua tuotetaan ja millä tavalla yksikkö työtään toteuttaa. Omavalvontasuunnitelman laatimiseksi tulee valita sopivin mahdollinen laadintaprosessi, johon voivat osallistua henkilöstön lisäksi myös asiakkaat. Yhdessä tulee sopia esimerkiksi siitä, missä ja miten suunnitelma julkaistaan, miten sitä seurataan ja päivitetään sekä miten sen toteutumisesta raportoidaan. Omavalvontasuunnitelmaan tulee kirjata kaikki tavat ja menetelmät, joilla jokaisen asiakkaan palveluntarve arvioidaan. Omavalvontasuunnitelmaan kuvataan mahdollisimman tarkasti myös tarjottavan palvelun sisältö. Asiakasturvallisuuden osalta huomioon otettavia asioita ovat muun muassa toimintavalmiuden ylläpitäminen ja kehittäminen sekä toimitiloja koskevat tekijät. Omavalvontasuunnitelmaan on hyvä liittää myös yhteenveto siitä, miten toimintayksikköä tullaan jatkossa kehittämään. (Marjamäki & Kaikko 2017, 534–535.)

Omavalvontasuunnitelman laatimisessa on erittäin tärkeää huomioida, että sen kirjoitusasu on mahdollisimman arkinen ja konkreettinen. Tällöin omavalvontasuunnitelma on ymmärrettävä ja toimii hyvin esimerkiksi uusien työntekijöiden perehdyttämisessä. Jokaisessa toimintayksikössä johtaja vahvistaa ja hyväksyy laaditun omavalvontasuunnitelman ennen kuin se otetaan käyttöön. Toimintayksikön johtajan vastuulla on myös tarvittaviin toimenpiteisiin ryhtyminen, mikäli epäkohtia ilmenee toiminnassa tai omavalvontasuunnitelmassa itsessään. (Marjamäki & Kaikko 2017, 535–536.)

Omavalvontaan liittyy vahvasti epäkohtien ilmoitusvelvollisuus, jonka tarkoituksena on varmistaa asiakkaan saaman sosiaalihuoltoon kuuluvan palvelun laatu, asiakasturvallisuus ja asianmukaisuus. Menettelytavat, jotka liittyvät epäkohtien ilmoitusvelvollisuuteen, tulisi sisällyttää jokaisen toimintayksikön omavalvontasuunnitelmaan. Talentian ammattiasioiden päällikkö Marjo Var-san mukaan: *Omavalvontasuunnitelma tulee tehdä yhteistyössä henkilöstön kanssa ja siitä tulee tiedottaa niin, että kaikki ovat tietoisia työpaikan toimintatavoista.* (Omassa valvonnassa 2017.)

5 VARHAISKASVATUKSEN LAADUNHALLINTA

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet toimii varhaiskasvatuksen laatukäsikirjana, jossa määritellään se, miten yhtenäistä ja tasa-arvoista varhaiskasvatusta toteutetaan Suomessa. Jotta varhaiskasvatus tuottaisi toivottuja tuloksia lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen suhteen, on sen oltava laadukasta. Varhaiskasvatuksen laadukkuuteen vaikuttaa esimerkiksi välittävä huolenpito, sensitiivinen vuorovaikutus, oppimisympäristöjen rakentaminen lasten kanssa ja heidän mielenkiinnon kohteidensa huomioon ottaminen sekä se, että lapsille mahdollistetaan leikkiminen ja oppiminen. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteita käyttämällä voidaan olla varmoja siitä, että jokainen varhaiskasvatusta saava lapsi, saa tasavertaista varhaiskasvatusta riippumatta siitä, missä hän asuu. (Opetushallitus 2017b.)

Tämän hetkisenä kehittämistarpeena laadunhallinnassa on sellaisten menetelmien luominen, jotka mahdollistavat varhaiskasvatussuunnitelmapohjaisen laadunhallinnan ja arvioinnin käyttämisen. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa korostetaan nimenomaan sitä, minkälainen merkitys varhaiskasvatussuunnitelmalla on ohjaavana asiakirjana laadunhallintaa ja arviointia toteutettaessa. Haasteelliseksi varhaiskasvatussuunnitelma pohjainen laadunhallinta ja arviointi muodostuvat sen takia, että niihin pitäisi osallistua henkilöstön ja hallinnon lisäksi myös lasten, vanhempien sekä muiden yhteistyötahojen (Ediva 2017.)

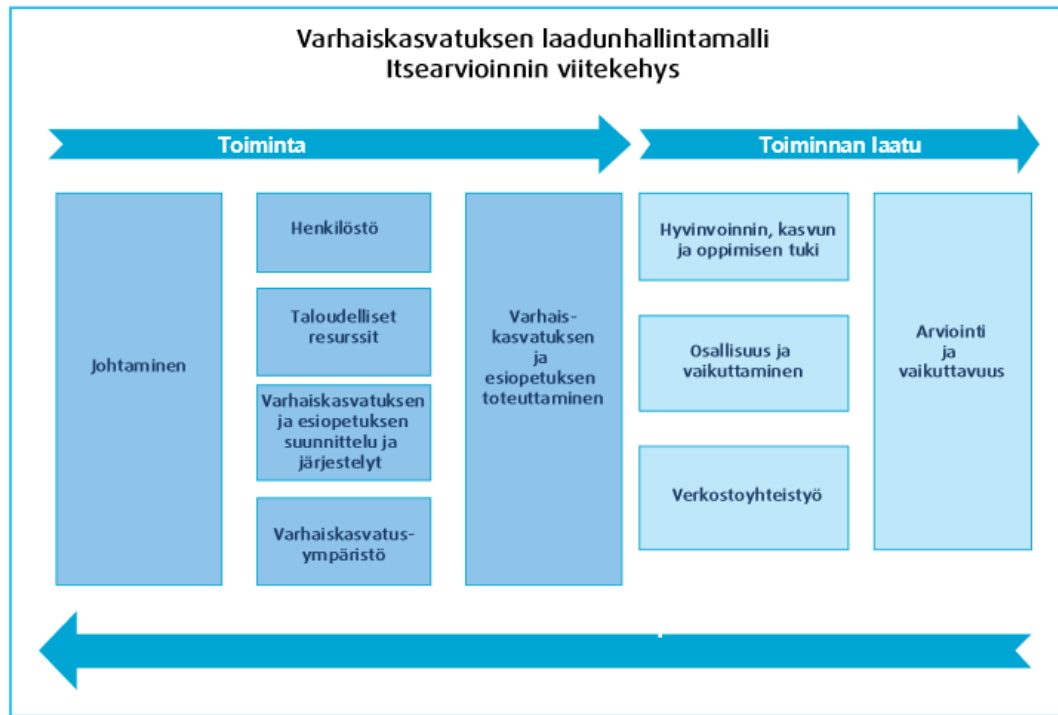
Varhaiskasvatustlain (8.5.2015/580) 9 b §: mukaan: *Varhaiskasvatuksen arvioinnin tarkoituksena on turvata tämän lain tarkoituksen toteuttamista ja tukea varhaiskasvatuksen kehittämistä ja edistää lapsen hyvinvoinnin, kehityksen ja oppimisen edellytyksiä. Varhaiskasvatuksen järjestäjän tulee arvioida antaamansa varhaiskasvatusta sekä osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin. Kansallisesta koulutuksen arviointikeskuksesta säädetään Kansallisesta koulutuksen arviointikeskuksesta annetussa laissa (1295/2013). Arviointien keskeiset tulokset tulee julkistaa. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä arvioinnista ja sen kehittämisestä.*

Toiminnan arvioiminen toimii tukena sekä varhaiskasvatussuunnitelman että varhaiskasvatustlain toteuttamisessa. Lisäksi arvioinnin tekeminen tukee koko

varhaiskasvatuksen kehittämistä. Varhaiskasvatuksessa tehtävä arviointi on toimivaa silloin, kun se tapahtuu oma-aloitteisesti, suunnitelmallisesti ja säännöllisesti. Arvioinnin avulla on mahdollista tunnistaa, mitä vahvuuksia toiminnasta löytyy sekä millaisia kehittämistarpeita siitä nousee esille. Toiminnan arviointi myös edistää varhaiskasvatuksen laatua ja kehittää sen toimintaa. (Opetushallitus 2016.)

Apuna laadunhallinnan ja siihen liittyvän arvioinnin tekemisessä voidaan käyttää laadunhallintamalleja, joiden tarkoituksena on palvelun korkean laadun ja jatkuvan laadun parantamisen varmistaminen. Laadunhallintamallien avulla pyritään siihen, että arviointi onnistutaan kohdentamaan palvelun laadun kannalta oleellisiin asioihin. Laadunhallintamallien käyttö auttaa arviointia tekeviä henkilöitä ja yksiköitä sekä vahvuuksiensa että parantamisalueidensa löytämisessä. Käytännössä laadunhallintamalli toimii niin, että siinä määritellään, mihin alueisiin ja tarkempiin kohteisiin laadunhallinta ja arviointi kohdistuvat. Näitä kutsutaan arviointialueiksi ja arviointikohteiksi. Arviointikohteiden avulla pyritään syventämään tehtävää arviointia. Laadunhallintamallit ovat toimivimmillaan silloin, kun ne keskittyvät laadun kannalta oleellisimpiin asioihin. (Kuntaliitto 2010, 9.)

Varhaiskasvatukselle on laadittu oma laadunhallintamallinsa Kuntaliiton toimesta. Laadunhallintamalli on laadittu osana opetustoimen laadunhallintaan liittyvää hanketta. Varhaiskasvatuksen laadunhallintamalli pitää sisällään kymmenen arviointialuetta ja jokaiseen arviointialueeseen liittyvät 4-6 erillistä arviointikohdetta. Lisäksi jokaiseen arviointialueeseen liittyen on laadittu kysymyksiä laadun kehittämiseksi. (Kuntaliitto 2010, 6;16.)

Kuva 1. Varhaiskasvatuksen laadunhallintamalli (Kuntaliitto 2010, 16.)

Kuvassa 1 esitellään varhaiskasvatukselle laaditun laadunhallintamallin arviointialueet, jotka on jaettu toimintaan sekä toiminnan laatuun liittyviin ryhmiin. Toimintaan liittyvät johtaminen, henkilöstö, taloudelliset resurssit, varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen suunnittelu ja järjestelyt, varhaiskasvatusympäristö sekä varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toteuttaminen. Toiminnan laatuun liittyviä arviointialueita ovat hyvinvoinnin, kasvun ja oppimisen tuki, osallisuus ja vaikuttaminen, verkostoyhteistyö sekä arviointi ja vaikuttavuus.

Arviointialueena johtaminen pitää sisällään toiminta-ajatuksen, toiminnan arvopohjan sekä toimintastrategian. Lisäksi johtamiseen liittyy esimerkiksi kasvatukseen, hoitoon ja opetukseen liittyvien edellytysten toteuttaminen. Johtamisen painopisteenä on erityisesti pedagoginen johtaminen. Johtamista on myös opetuksen, kasvatuksen ja hoidon sekä henkilöstön osaamisen kehittämiseksi asetettujen tavoitteiden laatiminen. (Kuntaliitto 2010, 16.)

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen suunnitteluun ja järjestelyihin liittyy kuusi eri arviointikohdetta. Varhaiskasvatuksessa lapsiryhmä tulee muodostaa siten, että lasten erilaiset tarpeet huomioidaan. Henkilöstö tulee sijoittaa ryhmiin niin, että heidän osaamisensa monipuolisuus ja ihmissuhteiden jatkuvuus tulee

huomioiduksi lasten näkökulmasta. Lapsille tulee mahdollistaa kehitystä tukevaan leikkiin ja toimintaan osallistuminen ja toiminnassa tulee käyttää menetelmiä ja työtapoja, jotka ovat varhaiskasvatuksen tavoitteiden mukaisia. Varhaiskasvatuksessa tulee olla käytössä ajan tasalla olevat varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmat. Lisäksi erilaisten tukipalvelujen, kuten ruokahuollon, tulee tukea varhaiskasvatuksen ydintehtävää. (Kuntaliitto 2010, 17–18.)

Pedagogisen toiminnan arviointi poikkeaa hieman yleisestä toiminnan arvioinnista, vaikka siinäkin on kyse varhaiskasvatuksen kehittamisestä. Pedagogisen toiminnan arvioinnissa keskitytään kuitenkin siihen, miten lasten oppimisen sekä kehityksen edellytyksiä voidaan parantaa. Lisäksi pedagogisen toiminnan arviointia toteutetaan nelitasoisesti, kansallisella tasolla sekä järjestäjä-, yksikkö- ja yksilötasolla, hyödyntäen mahdollisimman hyvin niiden kaikkien tuomat näkökulmat. Esimerkiksi jokaisen henkilöstön jäsenen tekemä itsearviointi voi tuoda kaikille yksikön kasvattajille tietoa siitä, miten vuorovaikutus lasten kanssa toimii, millainen ilmapiiri ryhmissä vallitsee, minkälaisia pedagogisia työtapoja käytetään ja voidaan käyttää, minkälainen toiminnan sisältö on ja minkälainen se voisi olla sekä minkälainen oppimisympäristö yksikkö on, ja miten sitä voitaisiin kehittää. (Opetushallitus 2016.)

6 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

Opinnäytetyöni ideoiminen lähti liikkeelle tutustumisesta sosiaalialan omavalvontaan. Perehdyin omavalvontaa ohjaavaan lainsäädäntöön, Valviran antamiin ohjeistuksiin ja esimerkkisisältöihin. Sosiaalialan omavalvonta oli itselleni vieras käsite, ja halusin käyttää mahdollisimman paljon aikaa sen pohjustamiseen. Lisäksi tutkin Valviran ohjeistuksen mukaista omavalvontasuunnitelman sisältöä sekä muutamaa vapaamuotoista, jo käytössä olevaa omavalvontasuunnitelmaa ja niiden sisältöjä.

Ideointivaiheessa tutustuin myös perhepäivähoitajilta saamiini toiveisiin omavalvontaan liittyen. Heidän toiveissaan oli esimerkiksi ruokailu- ja liikuntasuosittelusten sisällyttäminen omavalvontaan, turvallisuussuunnitelman laatiminen ja lääkehoito-ohjeistus kaavakkeineen. Perehdyin tarkasti kaikkeen heidän toivomaansa sisältöön, etsin itselleni esimerkkejä ja tutustin esimerkiksi joidenkin

kuntien ja yksityisten toimijoiden laatimiin turvallisuussuunnitelmin. Lisäksi tustuin Olli Saarsalmen toimittamaan Päivähoidon turvallisuussuunnittelu –oppaaseen.

6.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteena on jonkin käytännön toiminnan ohjeistaminen, kehittäminen, järjestäminen tai järjeistäminen ja se on aina työelämän kehittämistyö. Toiminnallisen opinnäytetyön toteutustapa voi olla esimerkiksi ohjeistus, opastus tai jonkin tapahtuman tai tilaisuuden suunnittelu ja toteutus. Toiminnallinen opinnäytetyö sisältää aina produktin eli toiminnallisen osuuden sekä opinnäytetyöraportin eli opinnäytetyöprosessin dokumentoinnin ja arvioinnin tutkimusviestinnän keinoja käyttäen. (Virtuaaliammattikorkeakoulu 2006.) Oman opinnäytetyöni määrittelee toiminnalliseksi opinnäytetyöksi sen kaksiosaisuus. Opinnäytetyöni produkti on omavalvontasuunnitelma ja lisäksi opinnäytetyöhöni kuuluu kirjallinen opinnäytetyöraportti, jossa käyn läpi aiheeseen liittyvää viitekehystä sekä opinnäytetyöprosessini eri vaiheita.

Opinnäytetyöraportti pitää sisällään työnimen, työn taustan, tavoitteet ja merkityksen, mahdollisen aiheen rajauksen ja teoreettisen viitekehyksen valinnan ja perustelut. Lisäksi opinnäytetyöraporttiin kuuluu kuvaus toteuttamistavoista ja työn etenemisestä perusteluineen, työn aikataulu ja mahdolliset liitteet. Vaikka kyseessä on toiminnallinen opinnäytetyö, tulee siinä näkyä myös tutkimuksellinen ote esimerkiksi analysoivan, viitekehykseen liittyvän tekstin, valintojen perusteluiden ja koulutusalan näkökulman muodossa. (Airaksinen 2009.)

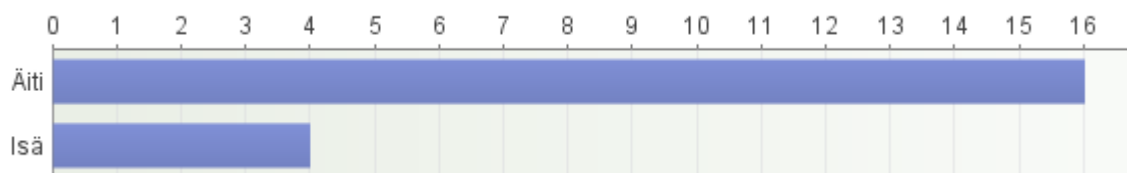
6.2 Mieliidekysely huoltajille

Laatimani opinnäytetyön suunnitelman mukaan tarkoituksenani oli alun perin laatia litin yksityiset perhepäivähoitajat ry:n hoitajilla hoidossa olevien lasten vanhemmille kysely liikunta- ja ruokailusuositusten toteutumista perhepäivähoidossa. Keskusteltuani perhepäivähoitajien kanssa kyselystä muotoutuikin mieliidekysely hoidosta ja sen laadusta, sillä aiheena se oli perhepäivähoitajille itselleen hyödyllisempi. Omavalvontasuunnitelmaa voidaan päivittää esimerkiksi henkilöstölle ja asiakkaille suunnatuilla mieliidekyselyillä, joten myös sen takia mieliidekyselyn laatiminen oli otollisempaa.

Laadin kyselyni Webropol-ohjelmaa käyttäen, ja se jaettiin perhepäivähoitajien toimesta hoidossa olevien lasten vanhemmille. Kysely toteutettiin verkkokyselynä, ja siitä muistuteltiin lasten vanhempia perhepäivähoitajien käytössä olevien sosiaalisten medioiden kautta. Kyselyn laatiminen tapahtui maaliskuussa 2016, ja vanhemmille lähetettiin linkki verkkokyselyyn huhtikuussa 2016. Kysely lähetettiin yhteensä noin 31–33 perheelle, joista kyselyyn vastasi 20.

Kyselyn kysymysten laadinta ja muotoilu tapahtuivat yhteistyössä perhepäivähoitajien kanssa. Lisäksi he kokeilivat kyselylomakkeen toimivuutta ennen kyselyn lähettämistä perheille. Kaikkiaan kyselyyn valikoitui kymmenen eri tyylistä ja eri aiheeseen liittyvää kysymystä. Mukana oli esimerkiksi perinteisiä valintakysymyksiä, asteikkokysymyksiä ja yksi avoin kysymys.

Opinnäytetyöni raportissa on kokonaisuudessaan liitteenä (Liite 1.) tekemäni kysely, jossa on nähtävillä kaikki hoidossa olevien lasten vanhemmilta kysytyt kysymykset. Tässä käyn lyhyesti läpi muutaman kysymyksen vastauksia, sillä kysely oli opinnäytetyössäprosessissani vain pienenä osana.

Kuva 2. Kyselyyn vastanneiden taustatiedot (N=20).

Kyselyssä oli kaikkiaan 20 vastaajaa. Ensimmäisenä kysymyksenä (Kuva 2) kyselyssä oli taustatietojen kartoittamiseksi kysymys, onko vastaaja hoidossa olevan lapsen tai lasten äiti vai isä. Vastanneista kahdestakymmenestä vanhemmasta vain neljä oli miehiä ja suurin osa, eli 16 vastaajaa, naisia. Yllätyin positiivisesti siitä, että miesvastaajia oli jopa neljä, sillä oletin määrän olevan pienempi tai jopa niin, että kaikki vastaajat olisivat olleet naisia.

	1	2	3	4	5		Yhteensä	Keskiarvo
Lapseni tarpeita huomioidaan riittävästi.	14	3	1	1	1	Lapseni tarpeita pitäisi huomioida enemmän.	20	1,6

Kuva 3. Lapsen tarpeiden huomioiminen hoitopaikassa (N=20).

Yksi kyselyn tärkeimmistä kysymyksistä (Kuva 3) oli, kuinka hyvin lasten tarpeet tulevat huomioiduksi hoitopaikassa. Vastauksia keräsin asteikkokysymyksellä, jossa vastausvaihtoehtoja oli 1–5 niin, että 1 tarkoittaa lapsen tarpeiden riittävää huomioimista ja 5 sitä, että lapsen tarpeita tulisi huomioida enemmän. Vastaajista suurin osa, eli 14 vastaajaa, oli sitä mieltä, että heidän lastensa tarpeita huomioidaan riittävästi. Mukana oli kuitenkin yksittäisiä vastaajia, joiden mielestä heidän lastensa tarpeita tulisi hoitopaikassa huomioida enemmänkin.

Kyselyyn vastanneiden määrä oli kaikkiaan positiivinen yllätys, sillä yhdessä perhepäivähoitajien kanssa pohdimme, että vastauksia ei varmaan tule kovinkaan montaa. Kaikki vastaajat olivat myös vastanneet jokaiseen kysymykseen, vaikka pakollisia kysymyksiä oli vain kaksi. Vastaajat tarttuivat hyvin myös kyselyn lopussa olleeseen avoimeen kysymykseen, jossa he muun muassa kiittelivät perhepäivähoitajien tarjoaman hoidon laatua.

6.3 Opinnäytetyöprosessin eteneminen

Opinnäytetyöprosessini lähti liikkeelle syyskuussa 2016 siitä, että päätin suorittaa opintoni nopeutetussa aikataulussa, ja valmistua opintojen suunniteltua kestoja aikaisemmin. Opinnäytetyön aiheeni löysin koulullemme tulleiden tilausten joukosta, ja se herätti heti mielenkiintoni. Lisäksi koin, että aiheena se on helposti työstettävissä yksin. Olin yhteydessä tilaajaan ja koulumme opinnäytetyökoordinaattoriin, lokakuussa 2016 aiheekseni vahvistettiin Yksityiseen perhepäivähoitoon soveltuva omavalvontasuunnitelma.

Marraskuussa 2016 muiden opintojen ohella perehdyin siihen, mitä sosiaalialan omavalvonnalla tarkoitetaan ja mitä se pitää tai sen tulisi pitää sisällään.

Kirjasin asioita ylös ja etsin materiaalia eri lähteistä. Joulukuussa kävin Tutkimus- ja kehittämistyön opintojakson, jonka yhtenä tehtävänä oli TKI-suunnitelman laatiminen. Laadin suunnitelmani opinnäytetyöstäni, ja siitä muotoutui myös varsinainen opinnäytetyöni suunnitelma. Suunnitelmaseminaariin osallistuin kuitenkin vasta helmikuussa 2017. Opinnäytetyöni suunnitelma sisälsi aikataulun (Taulukko 1) opinnäytetyöni ajoittumisesta.

Lokakuu 2016	Aiheen vahvistaminen
Marras-joulukuu 2016	Opinnäytetyön ideointi Keskustelu tilaajan kanssa
Joulukuu 2016	TKI-suunnitelman laatiminen Keskustelu tilaajan ja ohjaavan opettajan kanssa Opinnäytetyön sopimusten kirjoittaminen ja toimittaminen eri osapuolille
Tammi-helmikuu 2017	Opinnäytetyön suunnitelman täydentäminen ja viimeisteleminen Suunnitelmaseminaarin pitäminen
Maalis-huhtikuu 2017	Materiaalin kerääminen Kyselylomakkeen ja saatekirjeen laatiminen Seminaarien kuunteleminen Opinnäytetyöpajaan osallistuminen
Toukokuu 2017	Materiaalin kerääminen 2. seminaariin osallistuminen Kyselyn lähettäminen ja vastausten kerääminen
Kesä-Heinäkuu 2017	Materiaalin läpikäyminen ja jäsenteleminen Lisätiedon keruu tarvittaessa Kyselyn aineiston analysoiminen
Elo-Syyskuu 2017	Opinnäytetyön kirjoittaminen Opinnäytetyöpajaan osallistuminen
Lokakuu 2017	Esitarkastukseen lähettäminen ohjaavalle opettajalle Abstraktin ja tiivistelmän lähettäminen englannin opettajalle Työn lähettäminen Urkundiin
Marraskuu 2017	Opinnäytetyön viimeisteleminen Opinnäytetyön lähettäminen kielentarkistukseen Ilmoittautuminen kypsyysnäytteeseen
Joulukuu 2017	Opinnäytetyön julkaiseminen Työn lähettäminen tilaajalle Päättöseminaarin pitäminen ja opponointi

Taulukko 1. Opinnäytetyön aikataulu.

Laatimaani aikatauluun tuli runsaasti muutoksia opinnäytetyöprosessin edetessä. Alun perin tarkoitukseni ei ollut tavata työn tilaajaa huonojen kulkuyhteyksien takia, mutta tapaaminen järjestyi kuitenkin maaliskuun lopussa, ja pääsimme kasvotusten tapaamaan ja keskustelemaan omavalvontasuunnitelman laatimisesta. Suurimmat aikataulumuutokset liittyvät kuitenkin opinnäytetyöprosessin loppuvaiheeseen, sillä valmiin omavalvontasuunnitelman lähetin litin yksityiset perhepäivähoitajat ry:lle jo lokakuussa 2017, alkuperäisesti suunnitellun joulukuun sijaan. Myös opinnäytetyöprosessin loppuun kuuluvat muut vaiheet aikaistuivat. Osallistuminen kypsyysnäytteeseen tapahtuu alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen jo lokakuussa ja päättöseminaariin jo marraskuussa.

Opinnäytetyön alkuvaiheessa olin paljon yhteydessä yhteyshenkilööni litin yksityiset perhepäivähoitajat ry:ssä. Selvittelin tarkemmin perhepäivähoitajien toiveita suunnitelman sisällöstä, ulkoasusta ja muista käytännön asioista, kuten aikataulusta, kyselyn laatimisesta ja toteuttamisesta sekä mahdollisesta tapaamisesta. Maaliskuun lopussa 2017 järjestyi tapaaminen perhepäivähoitajien kanssa, ja esittelin heille laatimani suunnitelman sekä löytämiäni tietoja siitä, millainen omavalvontasuunnitelman tulisi olla. Keskustelun jälkeen sain yhteyshenkilöltäni runsaasti erilaista materiaalia, osan sellaisenaan käytettäväksi ja osan päivitettäväksi tai uudelleen muotoiltavaksi.

Omavalvontasuunnitelmaa työstin huhtikuusta 2017 lokakuuhun saakka, jolloin sain viimeiset perhepäivähoitajien esittämät muutosehdotukset korjatuksi omavalvontasuunnitelmaan. Omavalvontasuunnitelmaa tehdessäni tein tiiviisti yhteistyötä perhepäivähoitajien kanssa. Kun omavalvontasuunnitelma oli melko hyvässä vaiheessa, lähetin sen kommentoitavaksi perhepäivähoitajille, tein muutosehdotusten mukaan muokkauksia, ja lähetin jälleen omavalvontasuunnitelman perhepäivähoitajille. Keräsin siis useamman kerran perhepäivähoitajilta palautetta ja muutosehdotuksia, joiden mukaan sitten lopullista omavalvontasuunnitelmaa muotoilin ja lopulta viimeistelin.

Opinnäytetyöraportin työstämisen aloitin lähdemateriaalien etsimisellä kesällä 2017. Koin kuitenkin, etten löytänyt riittävästi lähteitä, enkä osannut valita, minkälaisen teoreettisen viitekehyksen työlleni tekisin. Pidín opinnäytetyöraportin kirjoittamisesta hieman taukoa ja palasin sen pariin syyskuussa 2017.

Sain neuvoksi käyttää lähdemateriaalin etsimisessä apuna aiempia aiheeseen liittyviä opinnäytetöitä, joita en kuitenkaan löytänyt kuin yhden. Tutustuin kuitenkin kyseisen opinnäytetyön lähdeluetteloon ja löysin sen pohjalta paljon sekä kirja- että internetlähteitä, joita lähdin tutkimaan. En käyttänyt kaikkia löytämiäni lähteitä vaan tutustuin esimerkiksi kirjojen sisällysluetteloihin ja etsin sitä kautta uutta materiaalia. Syyskuun aikana sain opinnäytetyöni teoreettisen viitekehyksen mielestäni valmiiksi ja aloitin opinnäytetyöprosessista kertomisen.

Syyskuussa kävin myös ohjaavan opettajani kanssa keskustelemassa opinnäytetyöstäni. Keskityimme lähinnä opinnäytetyöraporttiin ja sen sisältöön. Sain muutamia neuvoja teoreettisen viitekehyksen muokkaamiseksi. Lisäksi esittelin ohjaavalle opettajalleni luonnostelmaa siitä, mitä opinnäytetyöprosessista kertova osio tulisi sisältämään. Ohjauskeskustelussa sovimme myös opinnäytetyöhön liittyvät loput tärkeät päivämäärät ja aikataulut, jotta opinnäytetyöraportin kirjoittamisen aikatauluttaminen olisi helpompaa.

6.4 Omavalvontasuunnitelman laatiminen

Varsinaisen omavalvontasuunnitelman laatimisen aloitin huhtikuussa 2017, tilaajan tapaamisen ja lisämateriaalin saamisen jälkeen. Omavalvontasuunnitelman laatimisen aloitin tutustumalla kaikkeen materiaaliin, jota olin saanut. Jaoittelin materiaalit sen mukaisesti, mitkä olivat sellaisenaan käytettävissä ja mitä oli tarvetta muotoilla uudelleen tai muulla tavalla päivittää. Tässä vaiheessa laadin myös alustavan sisällysluettelon, jonka mukaisesti aloin sijoittaa tekstejä samaan tiedostoon.

Kevään 2017 aikana laadin ensimmäisen varsinaisen version omavalvontasuunnitelmasta. Sijoitin kaiken valmiin materiaalin luonnostelemani sisällysluettelon mukaisille paikoille. Tässä vaiheessa lähetin alustavan sisällysluettelon kommentoitavaksi perhepäivähoitajille ja sen mukaisesti tein siihen pieniä muutoksia. Tässä vaiheessa sain perhepäivähoitajilta myös lisämateriaaleja ja neuvoja siihen, mihin erilaisiin lähteisiin minun kannattaisi tutustua materiaalia työstäessäni.

Omavalvontasuunnitelman sisältö muodostui sekä valmiiden ja muokattavien materiaalien että itse laatimieni materiaalien pohjalta. Heinäkuussa 2017 varasin kokonaisen viikon omavalvontasuunnitelman tekemistä varten. Ensimmäiseksi työstin kaikki omavalvontasuunnitelman liitteiksi tarvittavat lomakkeet kuntoon ja sijoitin ne omavalvontasuunnitelman loppuun. Tulostin itselleni paperisena versiona hoitajien toiveet omavalvontasuunnitelman sisällöstä ja kävin kohta kohdalta suunnitelman läpi ja tein tarvittavat täydennykset ja muutokset.

Kun heinäkuussa laatimani versio omavalvontasuunnitelmasta oli valmis, lähetin sen perhepäivähoitajille kysymysten kera, sillä minulta puuttui vielä jonkin verran materiaalia ja halusin tiedustella heiltä, onko heillä jo entuudestaan materiaalia, jota voisin hyödyntää. Lisäksi minulla oli kysymyksiä omavalvontasuunnitelman ulkoasuun ja muotoiluun liittyen. Tässä vaiheessa saamani palaute oli hyvää, mutta omavalvontasuunnitelmassa oli kuitenkin vielä työstettävää.

Palasin omavalvontasuunnitelman pariin syyskuussa 2017, jolloin jälleen tulostin listan perhepäivähoitajien toiveista ja muutosehdotuksista ja kävin niiden mukaisesti koko suunnitelman läpi. Tässä vaiheessa siirsin työn erilaiseen pohjaan saadakseni siihen toimivan sisällysluettelon. Lisäksi tein kansilehden perhepäivähoitajien ehdotuksen mukaisesti, käyttäen heiltä saamaani kuvaa kansilehdellä. Muutokset olivat pääosin sanojen uudelleen muotoilua, olin esimerkiksi useassa kohdassa käyttänyt käsitettä toimintayksikkö, ja perhepäivähoitajien toiveena oli, että korvaan sanan toimintayksikkö sanalla perhepäivähoitokoti.

Viimeiset muutokset omavalvontasuunnitelmaan tein lokakuun alussa 2017. Lähetin valmiin suunnitelman perhepäivähoitajille ja lisäsin sähköpostiin ohjeet esimerkiksi omavalvontasuunnitelman sisällysluettelon helppoon päivittämiseen. Iitin yksityiset perhepäivähoitajat ry:n yhteyshenkilöni lupasi, että hän palaa asiaan vielä palautteen kera, kunhan kaikki hoitajat ehtivät tutustua omavalvontasuunnitelmaan, kokeilla sen toimivuutta ja laatia minulle hieman kirjallista palautetta.

Valmiiseen omavalvontasuunnitelmaan jäi reilusti kohtia, joita perhepäivähoitajat täyttivät itse. Kyseessä ovat perhepäivähoitokotiin ja perhepäivähoitajiin liittyvät tiedot, jotka ovat jokaisella hoitajalla omansa, kuten osoitetiedot ja tavat, joilla he toteuttavat hoitopaikassaan esimerkiksi ravitsemus- ja hygieniakäytäntöjä. Perhepäivähoitajien alkuperäisenä toiveena olikin, että valmis omavalvontasuunnitelma olisi helposti heidän muotoiltavissaan, mutta kuitenkin yhtenäinen kaikille yhdistykseen kuuluville hoitajille. Omavalvontasuunnitelma sisältää kuitenkin valmiina tekstiosuuksina kaikki ne kohdat, jotka ovat kaikille perhepäivähoitajille yhteisiä, esimerkiksi erilaiset toimintaohjeet, lastensuojeluohjeet ja litin yksityiset perhepäivähoitajat ry:n toimintaa ohjaavat arvot.

Opinnäytetyöraporttini liitteiksi valitsin vain muutaman osan varsinaisesta omavalvontasuunnitelmasta. Valitut kohdat on sovittu yhdessä perhepäivähoitajien kanssa. Omavalvontasuunnitelmasta opinnäytetyöraporttiin esille valikoituivat omavalvontasuunnitelman kansilehti (Liite 2.), omavalvontasuunnitelman sisällysluettelo (Liite 3.) ja laatimani lääkehoitosuunnitelma lapsen pitkäaikaista/jatkuvaa lääkitystä varten (Liite 4.). Omavalvontasuunnitelman kansilehden sain valmiina perhepäivähoitajilta, sillä he halusivat omavalvontasuunnitelman kansilehdestä yhteneväisen itse laatimansa varhaiskasvatussuunnitelman kanssa. Sisällysluettelo omavalvontasuunnitelmaan muotoutui Valviran oheistuksen ja perhepäivähoitajien toiveiden mukaisesti, ja sisältökohtia omavalvontasuunnitelmassa on hyvin reilusti. Lomakkeen lääkehoitosuunnitelmasta tein itse käyttäen apuna perhepäivähoitajilta saamaani mallia.

6.5 Palaute omavalvontasuunnitelmasta

Valmiin omavalvontasuunnitelman lähettämisen jälkeen sain hyvin pian perhepäivähoitajilta palautetta laatimastani omavalvontasuunnitelmasta. Palaute oli positiivista, ja siitä tuli selvästi esille perhepäivähoitajien tyytyväisyys valmiiseen omavalvontasuunnitelmaan. Mielestäni palautteen määrä oli riittävä, ja se kertoi siitä, että laatimani omavalvontasuunnitelma on onnistunut.

Mahtavaa kun vihdoin tämäkin asiakirja on nyt saatavilla selkeästi suunnattuna perhepäivähoitoon. Yleinen pohja käsittelee niin montaa sellaista asiaa, joka ei liity meidän arkeemme. Tämä

suunnitelmapohja on selkeä ja johdonmukainen ja siitä näkee kohdat joihin esim. laissa ja asetuksissa viitataan. Helppo täyttää eikä ole liian haastavan oloinen kuten yleinen pohja on.

Kattava, selkeä paketti. Toimii perhepäivähoidon tarpeisiin hyvin.

Heidi on muokannut meidän toiveiden mukaisesti Valviran pohjasta perhepäivähoitoon hyvin soveltuvan omavalvontasuunnitelman. Yhteistyö on sujunut hyvin.

Saamani palautteen perusteella perhepäivähoitajat ovat olleet erittäin tyytyväisiä omavalvontasuunnitelman sisältöön ja ulkoasuun, jotka Valviran valmiista pohjasta poiketen sopivat nyt paremmin juuri heidän tarkoitukseensa. Palautteen perusteella perhepäivähoitajat ovat tyytyväisiä laatimani suunnitelman selkeyteen ja siihen, että heidän on helppo täydentää sekä muokata teemmääni suunnitelmaa. Palautteesta nousi esille myös yhteistyön helppous ja kiitokset siitä, että tilaaja on ollut koko prosessin ajan tietoinen siitä, missä vaiheessa omavalvontasuunnitelma on ja minkälaisella aikataululla se etenee.

7 POHDINTA JA ARVIOINTI

Opinnäytetyöni on toiminnallinen työ, joka koostuu produktista eli omavalvontasuunnitelmasta sekä opinnäytetyöraportista. Opinnäytetyöni tarkoituksena oli laatia litin yksityiset perhepäivähoitajat ry:lle omavalvontasuunnitelma heidän järjestämänsä toiminnan tueksi. Samalla omavalvontasuunnitelmasta haluttiin toimiva työväline perhepäivähoidon laadun ylläpitämiseen, arvioimiseen ja kehittämiseen. Omavalvontasuunnitelma on tullut sosiaalihuoltolain mukaan pakolliseksi kaikissa sosiaalihuollon palveluissa vuonna 2015, ja tästä syystä litin yksityiset perhepäivähoitajat ry:llä oli tarve toimivalle omavalvontasuunnitelmalle.

Opinnäytetyöni alkuvaiheesta saakka tiesin, että laatimani omavalvontasuunnitelma päättyy litin yksityiset perhepäivähoitajat ry:n jokaisen hoitajan käyttöön, ja se lisäsi erittäin paljon omaa motivaatiotani omavalvontasuunnitelman

tekemistä kohtaan. Omavalvontasuunnitelman tekeminen tuntui paljon mukavammalta, kun tiesin, että se päättyy valmistuttuaan perhepäivähoitajien käyttöön ja siitä on heille aidosti hyötyä. Koko omavalvontasuunnitelman laatimisen ajan toimin tiiviissä yhteistyössä perhepäivähoitajien kanssa, ja pyrin pitämään heidät mahdollisimman hyvin ajan tasalla siitä, missä vaiheessa suunnitelma on, ja minkälaisella aikataululla se etenee. Yhteistyön aikana lähetin tekemiäni luonnoksia, ja aika ajoin myös koko omavalvontasuunnitelmaa kommentoitavaksi perhepäivähoitajille kerätäkseni heiltä mahdollisimman paljon palautetta ja toiveita. Koko omavalvontasuunnitelman laatimisen ajan pyrin siihen, että saan kaikki perhepäivähoitajien toiveet toteutettua omavalvontasuunnitelmassa. Sekä minä että perhepäivähoitajat olemme tyytyväisiä valmiiseen omavalvontasuunnitelmaan, ja uskon, että onnistumisen taustalla vaikuttaa tiivis yhteistyö ja perhepäivähoitajien toiveiden kuunteleminen ja niiden mukaan toimiminen.

Ajankäytöllisesti olen tyytyväinen työni etenemiseen. Alkuvaiheessa työ eteni vaiheittain hyvin hajanaisesti, ja oli vaikeaa löytää aikaa sille, että olisin tehnyt kirjoitustyötä esimerkiksi useampana peräkkäisenä päivänä. Sain kuitenkin aikataulun mukaisesti toteutettua kevään aikana suunnitelmaseminaarin, tapaamisen tilaajan kanssa sekä kyselyn laatimisen ja vastausten keräämisen. Kesällä 2017 varasin kokonaisen viikon aikaa sille, että siirsin kaikki omavalvontasuunnitelmaa varten valmiina olevat tiedot yhteen pohjaan ja järjestelin sen loogisesti eteneväksi kokonaisuudeksi. Tämän jälkeen työn tekeminen ja aikatauluttaminen helpottui, sillä minulla oli käytännössä jo lähes valmis omavalvontasuunnitelma. Opinnäytetyöprosessin loppua kohti sain hienosti aikataulua kiinni jopa parin kuukauden verran, ja esimerkiksi omavalvontasuunnitelma valmistui oletettua aikaisemmin. Myös kypsyysnäyte sekä loppuseminaari aikaistuivat alkuperäisestä suunnitelmasta reippaasti.

Teoreettisen viitekehyksen rakentaminen tuotti alussa minulle hankaluuksia, sillä minun oli vaikea rajata sitä, mitä aiheita haluan teoreettisessa viitekehyksessä käsitellä. Ensin minulla oli selkeästi aivan liian vähän materiaalia, ja koin silti, että olen huomioinut kaiken tarpeellisen materiaalin. Pidin teoreettisen viitekehyksen kirjoittamisesta taukoa ja sen jälkeen etsin itselleni lisää

materiaalia esimerkiksi muita opinnäytetöitä ja erilaisia kirja- ja internetlähteitä apuna käyttäen. Mielestäni teoreettinen viitekehys on lopulta onnistunut, ja sain siihen mukaan kaikki opinnäytetyön kannalta keskeiset käsitteet. Teoreettisessa viitekehyksessä olen käyttänyt paljon asiaan liittyvää lainsäädäntöä, kirjallaisia lähteitä, internetlähteitä sekä yhtä lehtiartikkelia. Pääasiassa teoreettinen viitekehys rakentuu tuoreiden ja luotettavien lähteiden varaan, mutta mukana on muutama hieman vanhempi lähde, joiden tieto on kuitenkin edelleen paikkaansa pitävää.

Opinnäytetyöraportin olen pyrkinyt kirjoittamaan mahdollisimman selkeäksi ja loogisesti eteneväksi kokonaisuudeksi niin, että kaikki opinnäytetyövaiheet tulevat raportoiduksi. Raportin kirjoittamisen tukena olen käyttänyt paljon prosessin edetessä tekemiäni muistiinpanoja ja perhepäivähoitajien kanssa käytyjä sähköposteja, joiden kautta minun on ollut helpompaa opinnäytetyöraporttia kirjoittaessani muistaa, minkälaisien vaiheiden kautta työni on lopulta valmistunut. Opinnäytetyöraporttia kirjoittaessa teoreettinen viitekehys muotoutui uudelleen muutaman kerran, ja lopulta myös opinnäytetyöprosessista kertova osuus rakentui täysin erilaiseksi, kuin olin alkuperäisesti suunnitellut.

Mielestäni litin yksityiset perhepäivähoitajat ry:lle laatimani omavalvontasuunnitelma on erittäin onnistunut, ja olen hyvin tyytyväinen tekemääni työhön. Omavalvontasuunnitelman laatiminen on koko prosessin ajan ollut motivoivaa, ja se valmistui suunniteltua aikaisemmin. Mielestäni sain omavalvontasuunnitelmasta selkeän, helppokäyttöisen ja loogisesti etenevän lisäksi sain omavalvontasuunnitelmassa huomioitua hyvin perhepäivähoitajien toiveet ja noudatettua samalla Valviran antamaa ohjeistusta omavalvontasuunnitelman sisällöstä. Omavalvontasuunnitelman valmistuttua koin oloni hyvin huojentuneeksi, sillä sen laatiminen on kuitenkin vaatinut monia tunteja aikaa ja erittäin paljon lähdemateriaaliin ja erilaisiin ohjeistuksiin perehtymistä ja niiden yhdistämistä parhaaksi katsomallani tavalla.

Kokonaisuudessaan olen myös erittäin tyytyväinen opinnäytetyöhöni, se on kokonaisuutena selkeä. Opinnäytetyöprosessini valmistui vuodessa, mikä on

mielestäni erittäin hieno saavutus ottaen huomioon samaan aikaan käymäni lukuisat opintojaksot ja kolme työharjoittelua, joista viimeisin ajoittui samaan aikaan opinnäytetyöni viimeistelyn kanssa. Koko opinnäytetyöprosessi on ollut mielenkiintoinen ja monivaiheinen. Mukaan on mahtunut paljon onnistumista, mutta myös niitä hetkiä, jolloin työ ei ole edennyt ja olen joutunut hetken aikaa pitämään taukoa koko prosessista. Mielestäni valmis opinnäytetyöni on osoitus omasta osaamisestani ja sitkeydestäni, sillä vaikeuksista huolimatta olen saanut koko opinnäytetyöprosessin käytyä läpi ja koen sen onnistuneen erittäin hyvin.

Jatkossa omavalvontasuunnitelmaan liittyen olisi hyvä kehittää erilaisia opinnäytetöitä, joissa tutkittaisiin esimerkiksi omavalvontasuunnitelman käyttöä toimintayksiköissä tai sitä, mitä hyötyä omavalvontasuunnitelmasta on toimintayksikölle. Kaikkiaan omavalvontasuunnitelmasta löytyy vielä hyvin vähän tietoa, ja lukemani perusteella esimerkiksi kaikilla työpaikoilla ei olla tietoisia omavalvontasuunnitelmasta, vaikka sellainen olisikin toimintayksikölle laadittu. Omavalvontasuunnitelman tulee kuitenkin olla kaikkien nähtävillä, jolloin oletuksena on se, että kaikki työntekijät olisivat tietoisia omavalvontasuunnitelman olemassaolosta ja siitä, mistä se on löydettävissä. Omavalvonnan kohdalla näkyy se, kuinka tuore asia se sosiaalihuollossa on, ja mielestäni olisi erittäin tärkeää, että jatkossa siitä saataisiin kerättyä mahdollisimman monipuolisesti tietoa.

LÄHTEET

Airaksinen, T. 2009. Toiminnallisen opinnäytetyön kirjoittaminen. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://www.slideshare.net/TiinaMarjatta/toiminnallinen-ont-tekstina-2010?next_slideshow=1 [viitattu 30.9.2017].

Asetus lasten päivähoidosta. 16.3.1973/139.

Ediva. 2017. Laadunhallinta- ja arviointi. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.ediva.fi/palvelut/laadunhallinta-ja-arviointi/> [viitattu 22.9.2017].

Heinämäki, L. 2002. Perhepäivähoitajan ammatti. Teoksessa Alho-Kivi, H. & Keskinen, S. (toim.) Kodissa vaan ei kotona. Perhepäivähoito varhaiskasvatuksen oppimisympäristönä. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi, 40–51.

Helsingin kaupunki. 2017. Perhepäivähoito. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.hel.fi/helsinki/fi/kasvatus-ja-koulutus/paivahoito/perhepaivahoito/> [viitattu 20.9.2017].

Hoitomuotona perhepäivähoito. 2017. Hoitopaikka.net. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.hoitopaikka.net/Sivut.aspx/53690> [viitattu 20.9.2017].
Kuntaliitto. 2010. Laadunhallinta opetustoimessa ja varhaiskasvatuksessa. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://docplayer.fi/17082309-Laadunhallinta-opetustoimessa-ja-varhaiskasvatuksessa.html> [viitattu 23.9.2017].

Marjamäki, P. & Kaikko, K. 2017. Palveluntuottajien velvollisuus omavalvontaan. Teoksessa Kananoja, A., Lähteinen, M. & Marjamäki, P. (toim.) Sosiaalityön käsikirja. Helsinki: Tietosanoma, 533–536.

Omassa valvonnassa. 2017. *Talentia* 5/2017, 13–17.

Opetushallitus 2017a. Varhaiskasvatuksen lainsäädäntö. WWW-dokumentti. Saatavissa: http://oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/lainsaadanto/varhaiskasvatus [viitattu 20.9.2017].

Opetushallitus. 2016. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://www.oph.fi/download/179349_varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2016.pdf [viitattu 20.9.2017].

Opetushallitus. 2017b. Uudet varhaiskasvatussuunnitelmat – Mikä muuttuu? WWW-dokumentti. Saatavissa: http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/varhaiskasvatus/uudet_vasut [viitattu 24.9.2017].

Opetushallitus. 2017c. Varhaiskasvatus. WWW-dokumentti. Saatavissa: http://oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/varhaiskasvatus [viitattu 20.9.2017].

Parrila, S. 2002a. Perhepäivähoidon muodot. Teoksessa Alho-Kivi, H. & Keskinen, S. (toim.) Kodissa vaan ei kotona. Perhepäivähoito varhaiskasvatuksen oppimisympäristönä. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi, 19–23.

Parrila, S. 2002b. Perhepäivähoitajan työn kuvaus. Teoksessa Alho-Kivi, H. & Keskinen, S. (toim.) Kodissa vaan ei kotona. Perhepäivähoito varhaiskasvatuksen oppimisympäristönä. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi, 26–31. Sosiaalihuoltolaki. 30.12.2014/1301.

Valvira. 2016. Omavalvonta sosiaalipalveluissa. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.valvira.fi/sosiaalihuolto/sosiaalihuollon-valvonta/omavalvonta> [viitattu 21.9.2017].

Varhaiskasvatuslaki. 19.1.1973/36.

Virtuaaliammattikorkeakoulu. 2006. Monimuotoinen / toiminnallinen opinnäytetyö. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www2.amk.fi/digma.fi/www.amk.fi/opintojak-sot/030906/1113558655385/1154602577913/1154670359399/1154756862024.html> [viitattu 24.9.2017].

Mielipidekysely

Olen sosionomiopiskelija Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulusta, ja teen opinnäytetyönäni omavalvontasuunnitelmaa litin yksityiset perhepäivähoitajat ry:n käyttöön. Opinnäytetyöhöni liittyy kyselyn laatiminen ja sen tuloksista raportointi. Olen perhepäivähoitajien toiveesta laatinut mielipidekyselyn perhepäivähoidosta.

Kyselyyn vastaaminen tapahtuu täysin anonyymisti. Vastauksista teen koosteen litin yksityiset perhepäivähoitajat ry:lle ja esittelen vastauksista osan opinnäytetyöni raportoinnissa.

Kiitos vastauksistasi!

Terveisin
Heidi Ek

1. Olen... *

- ☐ Äiti
☐ Isä

2. Minulla on perhepäivähoidossa... *

- ☐ Yksi lapsi
☐ 2-3 lasta
☐ Enemmän kuin kolme lasta

3. Toteutuvatko teistä varhaiskasvatussuunnitelmassa annetut tavoitteet lapsenne hoitopaikassa?

- ☐ Kyllä
☐ Ei, miksi?
☐ En osaa sanoa, miksi?

4. Koetteko, että tämän päivän ravintosuositukset toteutuvat lapsenne hoitopaikassa?

- ☐ Kyllä
☐ Ei, miksi?

5. Toteutuuko hoitopaikassanne vanhempien ja hoitajien välinen yhteistyö ja kasvatuskumppanuus haluamallanne tavalla?

- ☐ Kyllä
☐ Ei, miksi?

6. Saako lapsenne mielestänne riittävästi liikuntaa hoitopaikassa?

Lapseni saa riittävästi liikuntaa hoitopaikassaan. ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 Lapseni ei saa riittävästi liikuntaa hoitopaikassaan.

7. Huomioidaanko lapsenne hoitopaikassa mielestänne riittävästi lapsenne tarpeita?

Lapseni tarpeita huomioidaan riittävästi. ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 Lapseni tarpeita pitäisi huomioida enemmän.

8. Miten tärkeänä koette leikin merkityksen lapsenne hoitopäivässä?

Leikin merkitys on erittäin tärkeää. ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 Leikin merkitys ei ole lainkaan tärkeää.

9. Otetaanko hoitopaikassa lapsenne huomioon yksilöllisesti ja ikätasoisesti?

	1	2	3	4	5
Hoitopaikassa lapseni huomioidaan yksilöllisesti.	☐	☐	☐	☐	☐
Hoitopaikassa lapseni huomioidaan ikätasoisesti.	☐	☐	☐	☐	☐

10. Perhepäivähoitajat toivovat palautetta lapsenne hoitoon liittyen.

Tähän voit kirjoittaa ruusut, risut ja kehitysideat lapsesi hoitoon liittyen.

500 merkkiä jäljellä

Lähetä

litin yksityiset perhepäivähoitajat

OMAVALVONTASUUNNITELMA

SISÄLLYS

1	PALVELUNTUOTTAJAA KOSKEVAT TIEDOT	5
2	TOIMINTA-AJATUS, ARVOT JA TOIMINTAPERIAATTEET	6
2.1	Toiminta-ajatus	6
2.2	Arvot.....	7
2.3	Toimintaperiaatteet	8
3	RISKINHALLINTA.....	8
3.1	Riskien kartoitus	8
3.2	Läheltä piti -tilanteet.....	10
3.3	Lastensuojelu	10
4	ASIAKKAAN ASEMA JA OIKEUDET	12
4.1	Varhaiskasvatusta ohjaavat lait ja asetukset	12
4.2	Asiakasturvallisuus	13
4.3	Varahoito.....	13
4.4	Varhaiskasvatussuunnitelma.....	13
4.5	Perhepäivähoidon laatu	14
5	PALVELUN SISÄLTÖ	15
5.1	Ravitseminen	15
5.2	Hygieniakäytännöt	16
5.3	Liikunta perhepäivähoidossa.....	16
5.4	Lasten yleisimmät infektioaudit.....	17
5.5	Ohjeet lapsen sairastuessa.....	19
5.6	Lääkehoito.....	20
5.7	litin yksityisen perhepäivähoidon yhteistyötahot.....	21
6	OMAVALVONTASUUNNITELMAN PÄIVITTÄMINEN	22

LIITTEET

- Liite 1. Selvitys lapsen tapaturmasta
- Liite 2. Lapsen lyhytaikainen lääkehoitosuunnitelma
- Liite 3. Lapsen pitkäaikainen lääkehoitosuunnitelma
- Liite 4. Perhepäivähoidon retkisuunnitelma
- Liite 5. Perhepäivähoidon turvallisuussuunnitelma
- Liite 6. Perhepäivähoidon lapsilista ja vanhempien yhteystiedot
- Liite 7. Tarvittavia yhteystietoja

Lapsen pitkäaikainen lääkehoitosuunnitelma**Pitkäaikainen/jatkuva lääkitys**

Lääkkeiden antaminen lapselle on ensisijaisesti huoltajan vastuulla. Jos lapselle on kuitenkin annettava lääkettä hoitopäivän aikana, tulee lääkkeen olla mieluiten alkuperäispakkauksessa, josta löytyy lapsen nimi, lääkkeen nimi, lääkkeen vahvuus, annostusohje, lääkkeen antamisaika ja antamistapa.

Hoitopaikassa annetut lääkkeet kirjataan aina tähän lomakkeeseen.

Hoitopaikan yhteystiedot:

Lapsen nimi:

Lapsen sosiaalityönumero:

Huoltajien nimet:

Huoltajien puhelinnumerot, josta tavoittaa päivisin:

TIEDOT LÄÄKKEESTÄ JA LÄÄKEHOIDOSTA**Lääke 1**

Sairaus, jonka hoitoon lääkettä käytetään	Annostus ja lääkkeen antotapa	Lääke vastaanotettu Määrä, pvm, työntekijän nimikirjaimet

Lääke 2

Sairaus, jonka hoitoon lääkettä käytetään	Annostus ja lääkkeen antotapa	Lääke vastaanotettu Määrä, pvm, työntekijän nimikirjaimet

Lääke 3

Sairaus, jonka hoitoon lääkettä käytetään	Annostus ja lääkkeen antotapa	Lääke vastaanotettu Määrä, pvm, työntekijän nimikirjaimet

LÄÄKEHOITOON PEREHDYTTÄMINEN

Perhepäivähoitajan perehdyttämisestä lapsen lääkehoitoon vastaa:

Lääkkeenannon näytön (injektio lihakseen tai ihon alle) vastaanottaja:

Hoitavan tahon yhteystiedot:

Menetelmätavat poikkeustilanteissa (esim. retket, liikunta):

LÄÄKEHOITOON LIITTYVÄT TOIMENPITEET JA SEURANTA

Muut mahdolliset toimenpiteet (esim. verensokerin mittaaminen):

Seurataan seuraavia oireita:

Huoltajaan ollaan yhteydessä seuraavissa tilanteissa:

Hoitavaan tahoon ollaan yhteydessä seuraavissa tilanteissa:

Ambulanssi kutsutaan seuraavissa tilanteissa:

Lääke tai sen antamisessa käytetty väline hävitetään:

Lääkehoitosuunnitelman jakelu:

Tämä lääkehoidon suunnitelma on laadittu yhteistyössä huoltajien kanssa.

Huoltajan allekirjoitus:

____/____/____

Perhepäivähoitajan allekirjoitus:

____/____/____

Lääkehoidon määränneen lääkärin nimi (mikäli käytössä injektio lihakseen tai ihon alle):

____/____/____

Lääkehoitosuunnitelmaa laatimassa olleet muut henkilöt:

____/____/____

____/____/____

____/____/____